

فراسنجه های جدول زندگی (*Bemisia tabaci* (Hemi: Aleyrodidae) و زنبور پارازیتوئید آن *Encarsia inaron* روی کدو مسمایی در شرایط آزمایشگاهی

صحبت قدمی^۱، فرحان کچیلی^۲ و پرویز شیشه بر^۳

۱، ۲ و ۳- دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشیار و استاد گروه گیاهپزشکی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شهید چمران اهواز
s.ghadami1367@gmail.com

سفیدبالک پنبه *Bemisia tabaci* Gennadius آفت جدی تعداد زیادی از گیاهان (از جمله کدوئیان) در قاره های مختلف جهان می باشد. پوره ها و بالغین سفیدبالک عموماً در سطح زیرین برگ ها زندگی کرده و از شیر گیاهی تغذیه می کنند. تولید عسلک بوسیله پوره ها و بالغین و رشد قارچ دوده روی عسلک باعث کاهش عملکرد می شود. افزایش بسیار سریع جمعیت و محل حفاظت شده آنها در سطح زیرین برگ گیاهان کنترل شیمیایی این آفت را در مزرعه مشکل می سازد. نیاز به یافتن یک راه حل جایگزین به جای کنترل شیمیایی سبب جستجو برای یافتن یک عامل کنترل بیولوژیک شده است. چندین گونه از پارازیتوئیدهای آفلینیده شناخته شده اند که به صورت طبیعی پوره های *B. tabaci* را در مزرعه پارازیته می کنند. اما به دلیل این که غالبیت و همچنین میزان پارازیتسم زیاد گونه *Encarsia inaron walker* در مزارع خوزستان به اثبات رسیده است، این پارازیتوئید به عنوان موضوع این مطالعه انتخاب شد تا پتانسیل آن روی *B. tabaci* روی کدومسمایی ارزیابی شود. در این مطالعه ویژگی های زیستی و فراسنجه های جدول زندگی *B. tabaci* و پارازیتوئید آن *E. inaron* روی کدو مسمایی در شرایط آزمایشگاهی در دمای ۲۵ درجه سلسیوس مورد بررسی قرار گرفت. میانگین دوره رشد پیش از بلوغ آفت ماده و نر به ترتیب برابر با ۲۲/۱۹ و ۲۲/۲ روز محاسبه شد. میزان مرگ و میر پیش از بلوغ ۲۵ درصد و نسبت جنسی آن (درصد ماده) نیز ۵۱/۸۶ درصد ثبت شد. طول عمر حشرات ماده و نر به ترتیب برابر با ۱۳/۱ و ۱۰/۳۳ روز بود و میانگین باروری روزانه و باروری کل به ترتیب برابر با ۸/۱ و ۱۱۰/۵ عدد تخم محاسبه شد. نرخ ذاتی رشد ۰/۱۴ عدد ماده در ماده در روز یادداشت گردید. میانگین دوره رشد پیش از بلوغ *E. inaron* برای حشرات نر برابر با ۱۷/۱۳ و برای حشرات ماده برابر با ۱۹/۳۳ روز بود. میانگین مرگ و میر پیش از بلوغ ۱۰ و نسبت جنسی آن (درصد ماده) نیز ۵۲/۷ درصد محاسبه شد. میانگین تعداد روزانه و کل تخم *E. inaron* به ترتیب برابر با ۱۱/۵۳ و ۱۰۴/۱ عدد محاسبه شد. طول دوره یک نسل *B. tabaci* و *E. inaron* روی کدومسمایی به ترتیب برابر با ۲۴/۵۱ و ۲۲/۹ روز بود. نرخ ذاتی رشد جمعیت *E. inaron* در دمای فوق برابر با ۰/۱۵۳ ماده/ ماده/ روز بود که نشان دهنده توانایی این پارازیتوئید در کنترل *B. tabaci* روی کدو مسمایی است.

واژه های کلیدی: *Encarsia inaron*، *Bemisia tabaci*، جدول زندگی، کدو مسمایی.